

การประเมินผลสื่อที่ใช้เผยแพร่ในโครงการแรงงานเด็ก
มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก



นางสาววรทัย เมฆสุต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-702-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018140

i 14837730

THE EVALUATION OF MEDIA OF CHILD LABOUR PROJECT OF
THE FOUNDATION FOR CHILDREN DEVELOPMENT

Miss Voratai Meksute

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Public Relations
Graduate School
Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-702-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การประเมินผลสื่อที่ใช้เผยแพร่ในโครงการแรงงานเด็ก ของ
มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก

โดย

นางสาววรัทีย เมฆสุด

ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์พีชณี เชษจรรยา



บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารการปกครอง

Mr. Rattana

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร รัชชากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Quang A ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์)

Ms. Pichani อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์พีชณี เชษจรรยา)

Mr. Wim กรรมการ

(คุณเข้มพร วิรุณราพันธ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วรทัย เมฆสุด : การประเมินผลสื่อที่ใช้เผยแพร่ในโครงการแรงงานเด็ก
ของมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (THE EVALUATION OF MEDIA OF CHILD LABOUR PROJECT
OF THE FOUNDATION FOR CHILDREN DEVELOPMENT) อ.ที่ปรึกษา : รศ.พีศดี -
เขยจรรยา, 183 หน้า, ISBN 974-581-702-3

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสื่อที่ใช้เผยแพร่ในโครงการแรงงานเด็กของมูลนิธิเพื่อ
การพัฒนาเด็ก จากการศึกษาความคิดเห็นของสื่อสิ่งพิมพ์ และประเมินผลสื่อผสมในด้านการศึกษาและ
ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก โดยการวิจัยภาคสนามกับกลุ่มเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6
จำนวน 261 คน ในอำเภอเสนางคณิศร จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการวิจัย พบว่า เด็กส่วนใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นในเชิงบวกต่อสื่อสิ่งพิมพ์
ทั้งหนังสือวีดิทัศน์แรงงานเด็กและแผ่นพับข้อควรระวัง อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้เพราะชอบในเนื้อหาสาระที่
ให้ประโยชน์ต่อการไปทำงานในกรุงเทพฯ และวิธีการนำเสนอในรูปแบบของการเล่าเรื่องจริงและการตุ๋น
แต่เด็กยังคงไม่แน่ใจนักที่จะทำตามคำแนะนำจากสื่อสิ่งพิมพ์ทั้ง 2 ประเภทนี้

สำหรับผลการวิจัยในส่วนของความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กนั้น พบว่า เด็กส่วนใหญ่มีความรู้
เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดีและอยู่ในระดับใกล้เคียงกันทั้งเพศชายและเพศหญิง ไม่ว่าจะ
จะเป็นความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานเด็กและการปฏิบัติตนขณะทำงาน

ในส่วนทัศนคตินั้น พบว่า เด็กส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในทางที่ล่อคล้องกับ
วัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ของโครงการแรงงานเด็ก มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก ในระดับที่ค่อนข้างน่าพอใจ
แต่ยังคงไม่แน่ใจว่าตนจะเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ หรือไม่ และจะสามารถช่วยเหลือตนเองได้หรือไม่เมื่อ
เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ

สรุปได้ว่า สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้เผยแพร่ในโครงการแรงงานเด็กมีประสิทธิภาพในการดึงดูดความสนใจ
เด็กได้ค่อนข้างดี และสื่อผสมสามารถให้ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กได้ตรงตามวัตถุประสงค์
ในการเผยแพร่ของโครงการแรงงานเด็ก มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก ในระดับที่ค่อนข้างน่าพอใจ

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต วรทัย
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C350807 : DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : EVALUATION/MEDIA/CHILD LABOUR

VORATAI MEKSUTE : THE EVALUATION OF MEDIA OF CHILD LABOUR PROJECT OF THE FOUNDATION FOR CHILDREN DEVELOPMENT. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.PATCHANEE CHEYJUNYA, 183 pp. ISBN 974-581-702-3

The main objective of the research is to evaluate the media of Child Labour Project of the Foundation for Children Development : the children's opinion in the printed media and the consequence of the media forum in providing knowledge and attitude on the Child Labour. This research is a field survey designed in the sample size of 261 Prathom-six students from 7 schools in Amphur Saenangkaniom, Ubolratchatane Province.

It was found that the children, both male and female, expressed their positive opinion towards the printed media in disseminating information on the Child Labour and the presentation by actual event stories in the book called "Child Labour Life" and cartoon in the brochure called "Cautions". But some were hesitated to follow as per instruction in these two media.


After having been publicized by media forum, most respondents became acknowledged pretty good on the Child Labour, both male and female, in the aspect of Child Labour Law or Self-Assistance.

The children's attitude on the Child Labour, both male and female, was found to be satisfactory and quite good as expected in the objective of the publicization for Child Labour Project of the Foundation for Children Development. However, the children still felt hesitated should they go to work in Bangkok or help themselves when they go to work in Bangkok.

In conclusion, the printed media can attract the attention of the children and the media forum can provide the knowledge and the attitude on the Child Labour as per objective of Child Labour Project of the Foundation for Children Development.



ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติต วรทัต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก
รองศาสตราจารย์พีชนี้ เศษจรรยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้กำลังใจ คำปรึกษา
แนะนำมาโดยตลอด รศ.ดร. อุบลรัตน์ ศิริชูศักดิ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
และคุณเข้มพร วิรุณราพันธ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ซึ่งได้ให้คำแนะนำในด้านตำราต่าง ๆ

ขอขอบคุณมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็กที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย สภาอุตสาหกรรม
แห่งประเทศไทย และกลุ่มบริษัทในเครือเอส ที ซี ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ศึกษาต่อใน
ระดับปริญญาโทนี้

ขอขอบคุณคุณมาลี ประกรแก้ว และเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็กทุก
ท่านที่ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้แรงงานเด็ก กลุ่มครอบครัวบ้านเช่า
จังหวัดอุบลราชธานี โดยเฉพาะ อ.เมตตา กุลภัทรวัฒนา ที่ได้ให้ความร่วมมือและให้ความ
ช่วยเหลือด้านการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ เจ้าหน้าที่
ประจำศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ จุฬาฯ เพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโทนิเทศศาสตร์พัฒนาการรุ่นที่
12 ที่ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี รวมถึงบิดามารดาผู้ที่สนับสนุนกำลังใจตลอดมา
ผู้วิจัยระลึกในพระคุณของท่าน ทั้งที่กล่าวมาข้างต้นและที่ไม่อาจกล่าวนามหมด
ในนี้
ในทันทีเลย

วรัญญา เมฆสุต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
รายการตารางประกอบ	ง
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	9
ขอบเขตการวิจัย	9
นิยามศัพท์	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
3. ระเบียบวิธีวิจัย	
รูปแบบการวิจัย	50
ประชากร	50
กลุ่มตัวอย่าง	50
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	51
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	51
เกณฑ์การวัดตัวแปร	52
ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	55

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็ก	57
ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อสื่อสิ่งพิมพ์	61
ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก	85
ส่วนที่ 4 ทศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก	93

5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย	100
อภิปรายผล	104
ข้อเสนอแนะ	114
เอกสารอ้างอิง	119
ภาคผนวก ก	122
ภาคผนวก ข	129
ภาคผนวก ค	181
ประวัติผู้เขียน	183

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของเด็ก	59
2	จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความคิดเห็นต่อส่วนต่าง ๆ ของหนังสือชีวิตแรงงานเด็ก	62
3	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อลักษณะโดยรวมของหนังสือ	63
4	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อรูปแบบของหนังสือ	64
5	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อเนื้อหาของหนังสือ	65
6	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อวิธีการนำเสนอของหนังสือ	67
7	จำนวนและร้อยละของเหตุผลที่เด็กชอบและไม่ชอบลักษณะโดยรวมของหนังสือ	69
8	จำนวนและร้อยละของเหตุผลที่เด็กชอบและไม่ชอบปกหนังสือ	70
9	จำนวนและร้อยละของเหตุผลที่เด็กชอบและไม่ชอบภาพในหนังสือ	71
10	จำนวนและร้อยละของเหตุผลที่เด็กชอบและไม่ชอบวิธีการเล่าเรื่องจริงในหนังสือ	72
11	จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความคิดเห็นต่อส่วนต่าง ๆ ของแผ่นพับข้อควรระวัง	74
12	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อลักษณะโดยรวมของแผ่นพับ	75
13	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อรูปแบบของแผ่นพับ	76
14	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อเนื้อหาของแผ่นพับ	77
15	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อวิธีการนำเสนอของแผ่นพับ	79
16	จำนวนและร้อยละของเหตุผลที่เด็กชอบและไม่ชอบลักษณะโดยรวมของแผ่นพับ	81
17	จำนวนและร้อยละของเหตุผลที่เด็กชอบและไม่ชอบขนาดของแผ่นพับ	82
18	จำนวนและร้อยละของเหตุผลที่เด็กชอบและไม่ชอบการ์ตูนในแผ่นพับ	83
19	จำนวนและร้อยละของเหตุผลที่เด็กคิดว่าแผ่นพับน่าอ่านและไม่น่าอ่านในแผ่นพับ	84

20	จำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของเด็กที่ตอบคำถามได้ในแต่ละข้อความรู้	86
21	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก	88
22	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กจำแนกตามเพศ	89
23	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กประเภทความรู้ และเพศ	90
24	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อสิ่งที่บิดามารดาหรือตัวเด็กเอง ควรทำเพื่อความปลอดภัยเมื่อจำเป็นต้องเข้าไปไปทำงานในกรุงเทพฯ	92
25	จำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของเด็กที่มีทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก	94
26	จำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของเด็กที่มีทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก จำแนกตามเพศ	96
27	จำนวนและร้อยละของทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก	98
28	จำนวนและร้อยละของทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กจำแนกตามเพศ	99